

MALI

KOLONISATIE VAN MALI, EEN RAMP OF ZEGENING?

Inleiding

Ga jij maar naar Timboektoe!

Altijd willen weten wat : "Ga jij maar naar Timboektoe toe" betekent? Dit is een uitdrukking om aan te geven dat je maar ver weg moet gaan, het liefst naar "Verweggistan". Altijd al willen weten waar Timboektoe ligt? Dan zit je bij ons goed: Wij houden onze presentatie over Mali! En Timboektoe (Tombouctou) is een stad in het noorden van Mali. Mali ligt aan de zuidrand van de Sahara woestijn. Een deel van Mali ligt in de zogenaamde Sahel-gordel. In Afrika dus.

Mali is een land met bijzondere mensen en eeuwenoude tradities, oude koninkrijken, kamelenkaravanen en kleurrijke markten. Qua omgeving vind je in Mali van alles: Dorre woestijn, moerasgebieden, savanne, bergen en de bekende rivieren de Niger en de Senegal. Zowel de hoofdstad Bamako als Timboektoe liggen aan de rivier de Niger en zijn allebei centra van vooral internationale handel (zout, goud e.a.). Timboektoe is de plaats waar kamelenroutes door Afrika bij elkaar komen. Mali is in 1960 onafhankelijk geworden. Voorheen was het een Franse kolonie. De spreektaal is dan ook nog steeds voornamelijk Frans. De Malinezen hebben hun belangrijkste exportproduct katoen te danken aan de Fransen: Zij zijn met de katoenteelt begonnen.

Men kan kamelentochten door de woestijn maken, hier een bord met afstand tot Timboektoe: 52 dagen.

Keuze voor Mali

Wij kenden het land Mali totaal niet! We wisten niet eens waar het lag! Zo werd het dus een enorme uitdaging om wat leren over een land dat wij niet kennen. En dat is zeker gelukt! We duiken met dit werkstuk de hele geschiedenis in, we zijn heel wat kennis rijker.

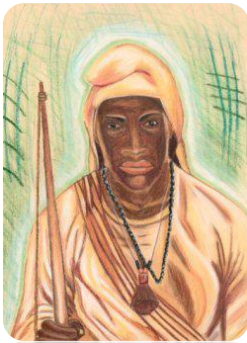
Wat u te wachten staat

Wij zullen de hele geschiedenis beschrijven, met bijbehorende illustraties. De geschiedenis is opgedeeld in vier delen: De tijd voor de kolonisatie, tijdens de kolonisatie, Mali tijdens de dekolonisatie en de huidige situatie. Ook is er een inhoud, een bronnenlijst, de kaartjes van Volkenkunde en een samenvatting in de vorm van een krant.

Mali voor de kolonisatie

Voor de lange geschiedenis van Mali moeten we terug in de tijd naar de periode van de rotstekeningen, toen de Sahara nog klein en mooi bloeiend was.

Vanaf de vijfde eeuw na Christus heersten er verschillende koningen over het gebied dat nu Mali heet. In de achtste en negende eeuw gingen Arabieren zich bemoeien met de handel door de Sahara. Vanaf dat moment verspreidde de Islam zich door Afrika. In de dertiende eeuw werd het rijk Mali gesticht, verspreid over het huidige Senegal, Zuid-Mauritanië, Noordoost Guinee en Mali. De stichter was Sundjata Keïta, die aan de rivier Niger de hoofdstad Niana bouwde.

Zo zou Sundjata Keïta eruit hebben gezien

Hier waren zeer goede landbouwmogelijkheden: rijst, gierst en sorghum werden volop verbouwd aan de Niger en de Gambia, de tweede rivier in Mali. Er werd ook goud in het rijk gevonden, aan het begin van de Niger. Het bleek heel veel te zijn. De goudhandel was dan ook erg belangrijk voor Mali. Met karavanen werd het goud door de Sahara naar Arabië en Europa vervoerd. In de 14e eeuw bereikte dit zijn hoogtepunt. Toen kende Mali een grote rijkdom en had het de volledige macht over de goudhandel in het Sahara-gebieden en daaronder. Het is in die tijd dat de Malinese steden Tombouctou en Djenné bekend werden door hun rijkdom, onderwijs en cultuur. Er waren vele moskeeën en universiteiten. Djenné staat bekend als het oudste West-Afrikaanse centrum van geleerdheid. De koningen van toen konden hun gebied uitbreiden met het geld dat ze verdienden met de verkoop van goud.

Belangrijke Malinese volkeren waren de Soninké, die nog steeds in het gebied leven en de Malinké. De macht lag voornamelijk bij de Malinké. De opvolgers van stichter Sundjata Keïta waren Islamieten, waarvan de bekendste Mansa Musa was, koning van Mali. Onderweg in Caïro bracht hij op zijn pelgrimstocht naar Mekka zoveel goud in de handel, dat de wereldgoudprijs inzakte. De opvolger van Mansa Musa was zijn broer Mansa Sulayman.

Mansa Musa

Jammer genoeg viel het koninkrijk Mali ondanks zijn rijkdom in de 15^e eeuw snel weg, door een aantal zwakke koningen en door de opkomst van het Songhai imperium.

Ten zuiden van de stad Gao, aan de Niger, lag het koninkrijk Songhai. Dit volk handelde al heel lang met de islamieten en waren al in de 11^e eeuw tot de islam bekeerd. Ook dit rijk beschikte over veel goud en ook over zoutmijnen. De Songhai waren goed georganiseerd en hadden een sterk leger, terwijl de Malinezen zich meer bezig hielden met hun culturele ontwikkeling. Er kwam een conflict en de Malinezen hadden geen kans tegen de soldaten van Songhai, die hun invloed in het gebied onder de Sahara wilden uitbreiden.

Maar de Songhai bleven ook niet zo heel erg lang aan de macht in het gebied dat nu Mali is.

Het koninkrijk Songhai

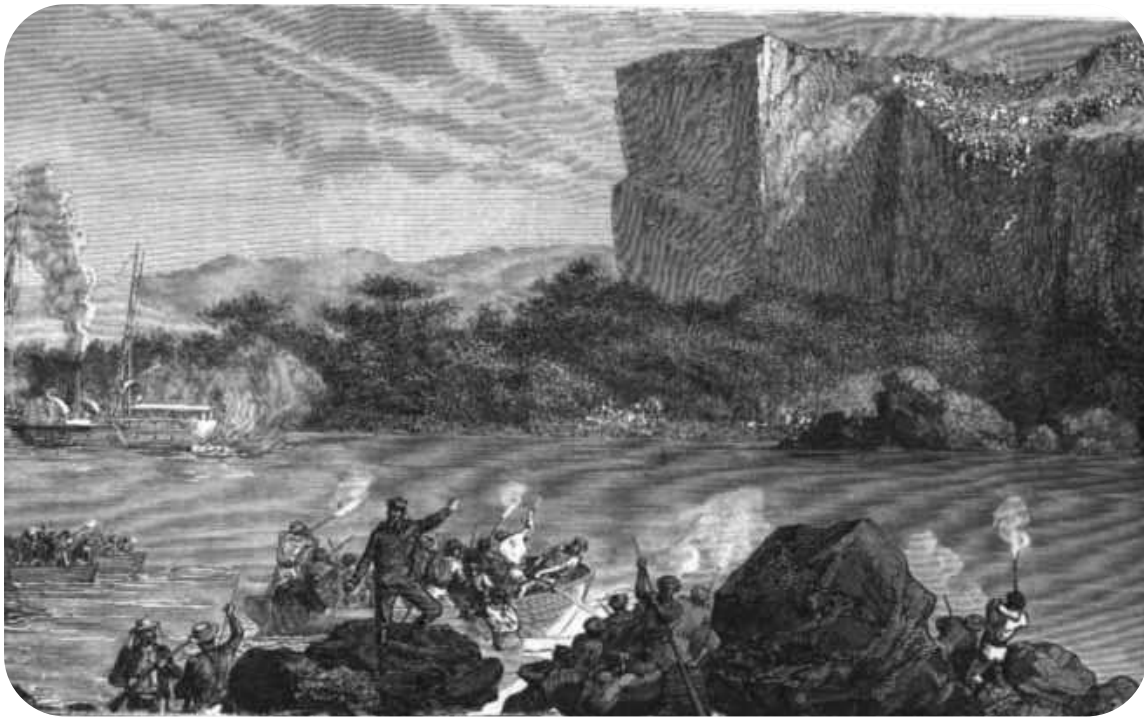
De Marokkaanse sultan wilde beschikken over de rijkdommen aan goud en zout in het gebied. De Songhai werden aan het eind van de 16e eeuw aangevallen en verslagen door de Marokkaanse berbers. Daarmee kwam er een definitief einde aan de koninkrijken in dit deel van Afrika, waarvan Mali er één was. Maar de Marokkanen konden het gebied niet goed beheersen. Het gebied raakte langzamerhand in verval. De Marokkanen hadden niet zo veel belangstelling meer. Nomadenstammen trokken er rond en lieten hun kuddes grazen op de landbouwgrond. Maar dat was er niet veel. Tegen het eind van de 17e eeuw werd het rijk van Segou ofwel Bamanan Fanga gesticht door jonge jagers. Het groeide uit tot wat een krijgerstaat werd genoemd. De machthebbers steunden op de landbouw, de handel en de oorlog. Het was een rommelige periode met veel crises en machtswisselingen.

Een nieuwe periode brak aan toen tussen 1880 en 1900 Afrika bijna volledig werd bezet door Europese landen.

Mali tijdens de kolonisatie

Rond de periode van ongeveer 1880 tot 1900 toonden de Europeanen belangstelling voor Afrika, vooral de grondstoffen waren erg interessant (zie hiervoor). Frankrijk, Groot-Britannië, Duitsland en Portugal streden om de Afrikaanse landen. De Fransen namen een deel van Afrika in, maar niet zonder fel verzet van de bevolking.

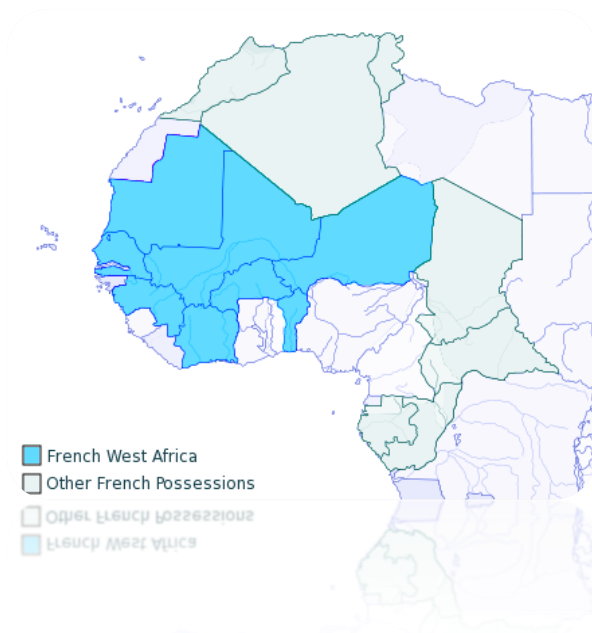
Mali was niet een aparte kolonie, maar maakte onder de naam '*Frans Soedan*' deel uit van Frans West-Afrika (1880). Hoewel de Fransen al sinds 1658 aanwezig waren in West-Afrika, bouwden zij pas in 1855 onder het bewind van Louis Faidherbe het eerste fort in Mali bij Kayes aan de Senegal: fort Médine.

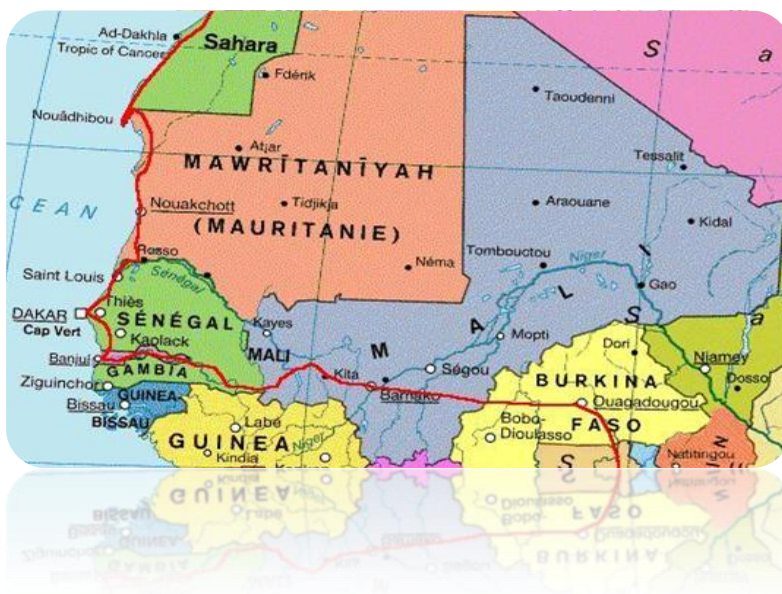
Fort Médine

In 1876 wilde de gouverneur van Senegal een spoorlijn om de handel vanuit Sahel naar Senegal te halen. De Sahel was een erg ontwikkeld en machtig gebied van Mali. Ze sloten een verdrag met de leider Ahmadu Seko en in ruil daarvoor kregen de Fransen handelsrechten. In 1893 namen de Fransen het gebied in onder de naam Frans Soedan. *Kayes* was eerst de hoofdstad. Later (1899) zou *Bamako* uitgroeien tot hoofdstad. Deze verandering hing samen met een opsplitsing van Frans Soedan. Mali ging deel uitmaken van Opper Soedan en daarvan was Bamako de hoofdstad. Bamako bleef de hoofdstad na een nieuwe opsplitsing van het gebied in 1908. Na wat naamswisselingen, ging dit gebied in 1920 weer '*Frans Soedan*' heten.

In 1920 reorganiseerde Frankrijk het bestuur in de door haar veroverde gebieden. Zo vielen de gebieden in Afrika uiteen in twee delen Frans Equatoriaal-Afrika en Frans West-Afrika. Op de kaart op de volgende bladzijde zie je de splitsing van Frans Equatoriaal-Afrika en Frans West-Afrika.

Mali maakte deel uit van Frans West - Afrika, dat voornamelijk uit woestijn bestaat. De landgrenzen van 1920 zijn dezelfde als van het huidige Mali (zie onstaande kaart). De Franse kolonisator concentreerde zich sterk op de handel met de goed te bereiken kustgebieden en minder op het veel meer in het binnenland gelegen Mali (zie hierna). Wel probeerden de Fransen de katoenteelt in Mali weer tot leven te wekken; dit project werd 'office du Niger' genoemd. Katoen is ook nu nog een belangrijk exportproduct van Mali. Je ziet dat terug in het hoofdstuk over huidige situatie. In de tijd van de kolonisatie lukte het de Fransen niet de katoenteelt van de grond te krijgen. Het mislukte door de arme grond, verzilting (te veel zout in de grond) en een onwillige bevolking. De trotse Malinese woestijnnomaden lieten zich niet zonder slag of stoot door Europeanen de les lezen. De Fransen lieten de arme bevolking belasting betalen, waardoor de bevolking moest zoeken naar een baan. Er waren bijna geen banen in Mali, dus men zocht werk in één van de kustgebieden op de plantages, of men trok naar Senegal en Ivoorkust. De belangstelling van Frankrijk voor Mali werd ondanks de kolonisatie ervan, steeds minder. In tegenstelling tot de kustgebieden: Deze werden juist economisch steeds belangrijker.

Mali tijdens de dekolonisatie

Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden er allerlei bewegingen in Afrika die zich sterk maakten voor een onafhankelijkheid van hun land. De Tweede Wereldoorlog eiste alle aandacht van onder meer Frankrijk waardoor de onafhankelijkheidsstrijders in Afrika de kans kregen om zich te ontwikkelen. Eerdere gevechten om onafhankelijkheid zoals in het geval van Algerije, hadden vele slachtoffers gevegd. Dat wilden de Fransen niet nog eens meemaken!

Op 25 november 1958 kreeg Frans Soedan de zogenaamde 'autonomie'. Dit betekende dat het zelf een regering mocht hebben dat deel uitmaakte van de Franse gemeenschap.

De toenmalige leider van Senegal, Léopold Sédar Senghor, sloot op 4 april 1959 een verbond met Mali. Frans Soedan en Senegal vormden sindsdien de Federatie Mali. De hoofdstad werd Dakar. Het was de bedoeling dat meer landen in Frans West-Afrika bij de Federatie Mali zouden gaan horen, maar dit gebeurde niet. De Mali-federatie streed voor verdere onafhankelijkheid en dit werd bereikt in 1960.

Modibo Keita werd president en Léopold Sédar Senghor werd voorzitter van de regering (Federale Assemblee) van de Mali-Federatie.

Samenwerken is moeilijk, vooral als de verschillen groot zijn. Zo was Senegal veel democratischer ingesteld dan Mali, dat veel meer een autoritaire staat was onder leiding van Keita. Dit is misschien wel de voornaamste reden waarom de federatie in hetzelfde jaar (1960) uiteen is gevallen. Keita riep de republiek Mali uit.

Dat gebeurde in Bamako. Keita bleef tot 1968 de eerste president van republiek Mali. Zo werd Mali op een vrijwel geweldsloze manier onafhankelijk. Dit in tegenstelling andere onafhankelijkheidsoorlogen zoals van Algerije.

Léopold Sédar Senghor

Modibo Keita

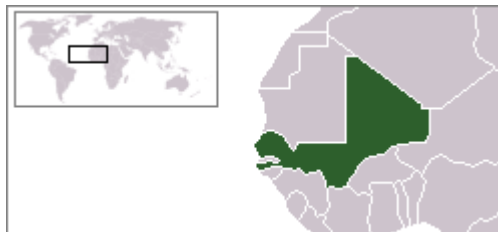
du Mali Mali-federatie

1959 – 1960

Kaart

Algemene gegevens

Hoofdstad	Dakar
Oppervlakte	1.436.190 km ²
Bevolking	7.450.000
Munteenheid	CFA-frank

Regering

Regeringsvorm	Republiek
---------------	-----------

Geschiedenis

- Koude Oorlog	4 april 1959
- Onafhankelijkheid	20 april 1960

De situatie in Mali vandaag de dag

Politiek belangrijke gebeurtenissen vanaf 1960 tot heden

Modibo Keïta (zie 'Mali tijdens dekolonisatie') koos voor een zogenaamde plan-economie. Dat wil zeggen dat de productiemiddelen in handen zijn van de staat. De staat bepaalt wat er wordt geproduceerd en ze stellen de prijzen vast.

In 1962 wilde Keïta van de CFA-Frank af en stapte over op de Malinese frank. Mali raakte daardoor in een financieel isolement. Ook was er drie jaar geen treinverkeer tussen Mali en Senegal.

Alpha Konare

Op 12 april 1962 werden er verkiezingen gehouden. De enige toegestane partij was de US-RDA. Zo werd Keïta herkozen. Ze bestuurden het land als een eenpartijstaat. In 1963 brak er een opstand uit. De Toeareg (volk) wilden een eigen staat met de Toeareg van Niger en Algerije. Het zou Azaouad gaan heten. Maar de opstand werd neerslagen.

Tot 1968 bleef Modibo Keïta de president.

Vanaf 1968 tot 1991 greep Moussa Traoré de macht. Hij werd opgevolgd door Arnadou Toumani Touré.

In de jaren '90 brak er op opnieuw een opstand uit voor een onafhankelijke Toeareg-staat. Daarom werd er in 1992 een vredesverdrag, Pacte National, gesloten.

In 1992 werden er voor het eerst democratische presidentsverkiezingen gehouden. Alpha Oumar Konare werd gekozen.

Tussen de Toeareg stammen brak er in 1994 een conflict uit. Er vielen veel slachtoffers. Op 26 maart 1996 kwam er vrede die gevierd werd door symbolisch de wapens te verbranden. Dat gebeurde op de markt in Timboektoe.

In 1997 werd Konare herkozen. Hij voerde politieke en economische hervormingen door.

Het volk en de bevolkingskenmerken

In Mali wonen ongeveer 12 miljoen mensen. De mensen worden niet zo oud; gemiddeld 47 jaar. Er wonen zo'n 9 inwoners per km². Dat is heel erg weinig. Door de Franse kolonisatie, is Frans (nog steeds) de officiële taal. Daarnaast wordt er ook Bambara en verschillende Afrikaanse talen gesproken. Van de Malinese bevolking is 90% islamitisch.

Er zijn vele moskeeën te vinden in Mali. Eén van de bekendste is die in Timboektoe, de Sankore moskee; een afbeelding zie je op deze postzegel:

Waarom zijn de uitsteeksels er? De moskee is van leem gemaakt. Het is een goed product om mee te bouwen en het geeft een goede isolatie tegen de enorme hitte van dit warme land. Maar leem heeft niet het eeuwige leven. De meeste gebouwen worden jaarlijks opnieuw bestreken met verse 'modder'. En dáár zijn nou die uitsteekseks voor.

Geografie

Het is helemaal afgesloten van de zee. De buurlanden zijn Guinee, Mauritanië, Senegal, Algerije, Ivoorkust, Niger en Burkina Faso. Vanaf 1920 heeft Mali al de huidige grenzen. Je treft in Mali diverse landschappen aan: dorre woestijn, moerasgebieden, savanne, bergen. De meest bekende rivieren zijn de Niger en de Senegal. Zowel de hoofdstad Bamako als het bekende Timboektoe (Tombouctou) liggen aan de Niger.

Klimaat

Van april t/m september is het in Mali heet en vochtig, er is dan het regenseizoen. De toeristen komen vooral van oktober t/m mei, het is dan droog en heet, maar wel het meest aangenaam. In het noorden is er een woestijnklimaat, daar ligt een deel van de Sahara. Mali bestaat voor 70% uit woestijn.

Economie

Mali is één van de armste landen ter wereld. 81% van de bevolking werkt in de landbouw en visserij.

Het belangrijkste exportproduct is katoen (zie "Mali tijdens de kolonisatie"). Maar in er wordt ook zout en goud ontgonnen en de verwachting is dat dit in de toekomst meer inkomsten zal opleveren. Het BNP van Mali is 870. Dus het inkomen is zo'n € 870 per inwoner per jaar. Kortom, er wordt niet veel verdiend.

Er zijn op talrijke plaatsen kleurrijke markten waar je veel locale producten kunt kopen. In Tombouctou komen kamelen karavanen bijeen.

Bronnenlijst

Onderstaand de gebruikte bronnen voor dit werkstuk.

1) Internet

- <http://www.leerkracht.nl/show?id=179147>
- <http://www.afrikatour.nl/landengegevens/Mali/gegevens-mali.htm>
- <http://www.volkskrantreizen.nl/country.php?webcontinent=afrika&webcountry=mali>
- <http://www.rmv.nl>
- <http://www landenweb.nl/mali/geschiedenis/>
- http://www.sawadee.nl/navigatie/reizen_per_land.php?land=Mali

2) Boeken

- De Grote Bosatlas, editie 52.

We hebben de statistieken gebruikt voor het stuk over de huidige situatie in Mali.

- “Djenne beeld van een Afrikaanse stad” door R. Bedaux en J. van der Waals
- “Het dagelijks leven van de Dogon” door Issa Guindo
- “Mali Nafolo: mensen, mode en muziek uit Mali” door Karin Anema

3) Personen

Voorschoten heeft een verband met Kita, dat is een streek in Mali. Annabel is bij de secretaris van deze werkgroep geweest, Hanneke de Waal. Zij is in Mali geweest en heeft mij zo erg veel informatie gegeven over het leven daar. Ook konden wij spulletjes lenen die zij heeft meegenomen uit Kita.

Voorschoten doet veel met Mali. Er zijn geregeld uitwisselingen, maar er wordt ook veel geld ingezameld. Zo stuurde de gemeente Voorschoten dit jaar geen kerstkaarten. Van het bespaarde geld zijn er rolstoelen gekocht.

Website: www.jumelagevoorschoten-kita.com/

Hanneke de Waal in Mali